Hertenkoorts

Louise van Assche en Griet Goelen

Advies: Groep 7 en 8

Vakken en kerndoelen: Dit materiaal sluit aan bij de volgende kerndoelen voor het primair onderwijs: Nederlands 1, 2, 5 en Kunstzinnige oriëntatie 54, 55, 56. Daarnaast wordt aanspraak gedaan op de vijf kernvaardigheden uit de doorlopende leerlijn Film: beleven, verwoorden, onderzoeken, reflecteren en creëren

Tip voor docenten: Met een gratis Docschool Online lidmaatschap krijg je toegang tot meer dan honderd documentaires en bijbehorend lesmateriaal. Ga naar www.idfa.nl/docschool-online

PRIMAIR ONDERWIJS
SCHOOLVOORSTELLINGEN

idfa

Docentenblad

Deze docentenhandleiding biedt handvatten om de documentaire te behandelen in de klas en geeft aanvullende achtergrondinformatie. Het is bedoeld als inspiratiemiddel en om het gesprek over de documentaire op gang te brengen. Je kunt zelf op basis van tijd, behoefte en niveau bepalen hoeveel je uit dit materiaal gebruikt en of je kiest voor een klassikale, individuele of groepsgewijze aanpak. De opdrachten voor de leerlingen kunnen apart geopend en/of geprint worden. Ze komen ook terug in de docentenhandleiding.

WAT IS EEN DOCUMENTAIRE?

Voordat je **Hertenkoorts** *bekijkt met je klas, is het handig als de leerlingen weten wat een documentaire is. Hieronder vind je een aantal mogelijke vragen om het begrip documentaire helder te krijgen en/of voorkennis te activeren. De moeilijkheidsgraad ervan loopt op van geen/weinig kennis van documentaires naar redelijke kennis van documentaires.*

BASISKENNIS A

- Zoek uit wat een 'documentaire' is.
- Zoek uit wat een 'speelfilm' is.

Wanneer je weet wat een documentaire is en wat een speelfilm is, kun je de volgende vraag beantwoorden:

- Wat is volgens jou een belangrijk verschil tussen een speelfilm en een documentaire?

En graaf nu eens in je herinneringen:

- Heb jij, denk je, wel eens een documentaire gezien? Welke was dat? Waar heb je hem gezien? Welk stukje (welke scène) van deze documentaire herinner je je het best en waar heeft dat mee te maken, volgens jou?
- Als je nog nooit een documentaire hebt gezien: over welk onderwerp zou jij graag een documentaire willen zien of maken?

BASISKENNIS B

De volgende vragen kun je beantwoorden als je het verschil kent tussen een speelfilm en een documentaire. De woorden 'documentaire' en 'film' worden vaak door elkaar gebruikt als het gaat over een documentaire.

- Wat is volgens jou de reden dat de woorden 'documentaire' en 'film' door elkaar gebruikt kunnen worden, als we het hebben over een documentaire?
- Kun je 'speelfilm' en 'documentaire' ook door elkaar gebruiken? Waarom wel/niet?
- Wat vind je van de volgende uitspraak: 'In een documentaire zie je altijd de werkelijkheid zoals die is.' Licht je mening toe.

BASISKENNIS C

De documentaire die je gaat bekijken is geselecteerd door de organisatie van IDFA (Internationaal Documentaire Festival Amsterdam). IDFA is het grootste documentaire filmfestival ter wereld en vindt jaarlijks plaats in november. Verspreid door de stad Amsterdam worden dan honderden documentaires vertoond, voor jong en oud.

- Wat is een festival eigenlijk? Omschrijf dit in je eigen woorden. Als je geen idee hebt hoe je dit kunt uitleggen, mag je het opzoeken.
- Als je wel eens een festival hebt bezocht: wat voor soort festival was dat en wat vond je ervan?
- Als je nog nooit een festival hebt bezocht: wat voor soort festival zou je wel eens willen bezoeken?
- Stel dat jij IDFA zou organiseren, wat heb je dan allemaal te regelen om ervoor te zorgen dat het festival kan starten? Probeer minimaal vijf taken te bedenken.❂

❂*Mogelijke antwoorden op deze vraag: het selecteren van de documentaires, marketing, communicatie met alle betrokkenen (zoals filmmakers, bioscopen, publiek), het stroomlijnen van de financiën, de productie, het werven en instrueren van de vrijwilligers, het regelen van de Q&A's, het maken van de randprogrammering, het uitdenken van alle logistieke zaken.*

INHOUD

Enige voorkennis over de inhoud maakt een documentaire eenvoudiger te plaatsen en te interpreteren. Ook voorkomt het eventuele onaangename verrassingen. Vooraf-gaand aan het bekijken van **Hertenkoorts** *is het raadzaam om de korte inhoudsbeschrijving van de film te (laten) lezen.*

Waar gaat *Hertenkoorts* over?
In het uitgestrekte Texas (Amerika) staat Emily, een getalenteerde cheerleader van acht jaar, voor een grote uitdaging. Ze is het jongste kind in een rasechte jagersfamilie en de enige van wie er nog geen hertenkop in de woonkamer hangt. Vastberaden om deze lege plaats aan de muur op te vullen, gaat de stoere Emily voor de eerste keer op jacht. Durft zij het aan of laat zij het jagen toch liever aan haar oudere broer over? **Hertenkoorts** laat op een liefdevolle manier zien hoe het kan zijn om op te groeien op het platteland van Texas en hoe de jonge hoofdpersoon omgaat met tradities en hierin haar eigen standpunt probeert te vinden.

VERWERKINGSOPDRACHTEN

Wanneer duidelijk is wat een documentaire in het algemeen inhoudt en waar **Hertenkoorts** *globaal over gaat, kunnen de leerlingen aan de slag met de specifieke verwerkingsopdrachten. Deze opdrachten zijn onderverdeeld in opdrachten die voor en na het kijken van de film worden gemaakt. De opdrachten zijn niet alleen te vinden in deze docentenhandleiding, maar ook op het opdrachtenblad dat specifiek voor de leerlingen is bedoeld.*

OPDRACHT 1

Lees het stukje 'Waar gaat **Hertenkoorts** over?' en beantwoord daarna onderstaande vragen:

- De hoofdpersoon van deze documentaire, Emily, woont in Texas. Waar in Amerika ligt Texas? Zoek het op (atlas/online) en omschrijf het daarna zo precies mogelijk.
- Emily komt uit een jagersfamilie. Welke woorden of beelden komen er bij jou op als je het woord 'jagersfamilie' hoort?
- In Emily's familie is jagen een traditie. Welke tradities* ken jij in jouw familie?
- Hoe belangrijk zijn deze tradities voor jou en waarom?

Een **traditie is een gebruik of gewoonte die van de ene generatie op de andere wordt doorgegeven. Je kunt denken aan het vieren van bepaalde feestdagen, het klaarmaken van specifieke gerechten, het leven volgens een geloof, het bespelen van een muziekinstrument, enzovoort.*

CONTEXT

Niet alle documentaires zijn even makkelijk te begrijpen als de context waarbinnen het onderwerp van de documentaire valt niet of onvoldoende bekend is. Dit onderdeel voorziet in achtergrondkennis over de context.

Jagerstraditie

In Texas, waar de familie uit **Hertenkoorts** leeft, bestaat een jaagcultuur. Jagen is een familietraditie, een levensstijl, die van generatie op generatie doorgegeven wordt. Kinderen leren vaak al op jonge leeftijd jagen: zo rond hun achtste jaar. Meestal zijn dat jongens, maar soms ook meisjes, zoals in deze documentaire.

Doden doen jagers niet uit minachting voor de natuur. De meeste jagers hebben juist een groot respect voor de natuur en houden enorm van dieren, hoe vreemd dit voor sommigen ook zal klinken. Het doden van individuele dieren hoort bij de jacht en daar loop je als jager niet van weg. Een jager denkt in populaties van dieren (= groep van dezelfde soort) in plaats van individuele dieren en houdt in de gaten of een populatie in balans is.

De familie van Emily jaagt op herten. Dit jachtseizoen duurt maar een paar maanden; de rest van het jaar is de jacht op deze dieren verboden. In het jachtseizoen mag een jagersgezin een paar herten schieten, waar ze vervolgens een heel jaar van eten. Het schieten is slechts een klein onderdeel van het jagen, want er komt veel meer bij kijken dan dat. De familie vilt en bewerkt de dieren bijvoorbeeld zelf, zo snel mogelijk na de jacht, zodat ze ze goed kunnen bewaren. De *ranch* (= groot landgoed) waar ze jagen is ver weg van de bewoonde wereld, dus dat maakt het extra belangrijk dat ze dit zelfstandig kunnen doen.

De jagersfamilie in deze documentaire woont doordeweeks in Houston, de grootste stad van Texas, waar de kinderen naar school gaan. In het weekend en tijdens vakanties rijden ze regelmatig naar hun ranch, die op ongeveer vijf uur rijden van de stad ligt. In Nederland vinden we dat best een grote afstand. Waar zij wonen is zo'n afstand heel normaal, net als het leven in en van de natuur.

OPDRACHT 2

Voor de familie in **Hertenkoorts** is jagen een familietraditie, die van generatie op generatie doorgegeven wordt. Kinderen leren vaak al op jonge leeftijd jagen en leven van de natuur: zo rond hun achtste jaar.

- Denk jij dat je als achtjarige op jacht zou durven gaan? Waarom wel/niet?
- Hoe zou jij het vinden om midden in de natuur te wonen? Leg je antwoord uit.

De meeste jagers hebben een groot respect voor de natuur en houden enorm van dieren.

- Wat denk jij als jij bovenstaande uitspraak leest? Klopt het wel of niet met jouw beeld van een jager?
- Hoe zou je een jager typeren (omschrijven)? Welke karaktereigenschappen heeft hij/zij, denk je?

DE MAKERS

Waarom maakt iemand documentaires? Dit onderdeel biedt informatie over de makers van **Hertenkoorts***: Louise van Assche en Griet Goelen.*

GRIET GOELEN

LOUISE VAN ASSCHE

Wie zijn de makers van Hertenkoorts?
Hertenkoorts is gemaakt door Louise van Assche en Griet Goelen. Louise heeft een Amerikaanse partner en is daar een paar jaar geleden naartoe verhuisd. Griet woont in België. Ze leerden elkaar kennen via gemeenschappelijke vrienden. Na een dagje samen werken in de cocktailbar van Griet, kwamen ze –met beiden een achtergrond in filmmaken– op het idee om samen een documentaire te maken. Ze reageerden last minute op een oproep voor een competitie voor opkomende filmmakers en kregen groen licht om hun filmplan daadwerkelijk te gaan realiseren.

Wat ze belangrijk vinden, is dat kinderen iets nieuws ontdekken door naar hun films te kijken. In het geval van **Hertenkoorts** vinden ze het waardevol om een inkijkje te geven in een redelijk afgesloten, onbekende wereld, namelijk die van een jagersfamilie in Texas. Daar ligt voor hen ook de kracht van een documentaire: het kan een toegangspoort zijn tot plaatsen, mensen en omgevingen die je in het dagelijks leven niet zomaar te zien krijgt. Door te laten zien hoe een jagersfamilie leeft, is het mogelijk om begrip te kweken voor die onbekende wereld, waar de kijkers van de documentaire wellicht ooit iets over hebben gehoord maar weinig beeld bij hebben. Het zou goed kunnen dat ze onverwacht herkenbare dingen zien in die onbekende wereld.

Van kijkers van **Hertenkoorts** kregen Louise en Griet regelmatig te horen: 'Ik wist niet dat jagers zo lief konden zijn.' De vader van Emily en Chase is gewoon een vader die de familietraditie voortzet. Een heel zachtaardige man. Dat is misschien anders dan de manier waarop veel mensen zich een jager voorstellen. De familie doet ook veel meer dan jagen alleen: ze leren de kinderen veel over de natuur en leven graag buiten. De kinderen hebben een fantastische tijd op de ranch.

OPDRACHT 3 • NA DE FILM
Wat de makers van deze documentaire, Louise van Assche en Griet Goelen, belangrijk vinden, is dat kinderen iets nieuws ontdekken door naar een documentaire te kijken. In het geval van **Hertenkoorts** vinden ze het waardevol om een inkijkje te geven in een redelijk afgesloten, onbekende wereld: die van een jagersfamilie in Texas.
- Welke nieuwe dingen heb jij ontdekt of gezien door **Hertenkoorts** te bekijken?
- De makers denken dat de kans groot is dat kinderen in onbekende werelden tóch herkenbare dingen zien. Welke overeenkomsten zie jij tussen jouw leven en het leven van Emily en haar broer Chase?
- Welke verschillen zie jij tussen jouw leven en dat van Emily en Chase?

OPDRACHT 4 • NA DE FILM
In opdracht 2 heb je –voordat je **Hertenkoorts** had gezien– jouw beeld van een jager omschreven.
- Is jouw beeld van een jager veranderd door het zien van deze documentaire? Leg uit waarom wel/niet.
- Wat vind je van de manier waarop de vader van Emily en Chase zijn kinderen de jagerstraditie bijbrengt?
- Zou jij met Emily en Chase willen ruilen, qua leefomgeving? Waarom wel/niet?

OPDRACHT 5 • NA DE FILM
In de documentaire wordt de titel **Hertenkoorts** uitgelegd, door Chase.
- Wat is 'hertenkoorts' volgens jou?
- In de film zie je hoe de familie een dier vilt en klaarmaakt voor consumptie (om op te eten). De vader van Emily en Chase legt uit dat dit vlees in de puurste vorm is. Hoe was het voor jou om de 'vilscène' te zien en waarom?
- Wat vind je van de keuze van de makers om het villen van een dier aan kinderen te laten zien? Leg je antwoord uit.
- Eet jij zelf vlees en waarom (niet)?
- Als je wel vlees eet: denk je er wel eens over na dat het vlees dat je in de supermarkt koopt ook ooit een levend dier was, dat geslacht en gevild is? Leg je antwoord uit.

TOTSTANDKOMING

Wat zijn de beweegredenen van een documentairemaker om een bepaald onderwerp nader te belichten? Dit onderdeel geeft inzicht in hoe een idee ontstaat en zich ontwikkelt.

Hoe is het idee ontstaan?
De makers van **Hertenkoorts** wilden graag een film maken die zich afspeelt in Amerika. De Texaanse man van Louise komt net als Emily uit een familie met een jaagtraditie. Hij leerde op jonge leeftijd jagen en vertelde Louise en Griet regelmatig over het leven op een ranch. Zij vonden dat telkens weer fascinerend, ook omdat het een voor hen onbekende wereld was. Het klonk allemaal zo avontuurlijk en 'ver van hun bed'. Het riep ook allerlei vragen op, zoals: hoe zou het leven op een ranch er precies uitzien? Hoe bereid je je voor op een eerste jacht? Wat doet het met je, om zo jong al te gaan jagen en met je familie en te beslissen over leven en dood?

Jagen is iets wat de meeste kinderen nooit zullen doen. De man van Louise herinnert zich zijn eerste hertenjacht tot op de dag van vandaag. Hij heeft dit ervaren als een intens moment in zijn leven, een soort overgangsritueel. Op basis van het verhaal van Louise's man besloten de makers op zoek te gaan naar een kind dat ook op het punt stond om voor het eerst te gaan jagen, en daarover een documentaire te maken. Het resultaat? **Hertenkoorts**!

OPDRACHT 6 • NA DE FILM
De wereld van een jagersfamilie op het platteland van Texas was een totaal onbekende wereld voor de makers van **Hertenkoorts**. Dit inspireerde hen om een film te maken, om zichzelf en anderen erover te leren.
- Over welke voor jou onbekende wereld of welk onbekend onderwerp zou jij een documentaire willen maken en waarom?

De makers van **Hertenkoorts** vroegen zich onder andere af hoe je je voorbereidt op een eerste jacht en wat het met je doet om zo jong al te beslissen over leven en dood.
- Wat vind jij ervan dat kinderen uit jagersfamilies al vanaf jonge leeftijd (acht jaar) met wapens in aanraking komen en waarom?

HET FILMPROCES

Elke documentaire is uniek, omdat het productieproces nooit van tevoren in zijn geheel vastligt. Dit onderdeel biedt inzicht in wat er allemaal komt kijken bij het filmproces van een documentaire.

Spanning in en om de jachthut

Tijdens de filmopnames van **Hertenkoorts** sliepen de makers op de ranch in een huisje van de eigenaar. De familie van Emily huurt samen met drie andere families een stuk grond op deze ranch. Jagen mag je alleen op je eigen grondgebied en je betaalt voor elk dier dat je neergeschoten hebt. Ook is er een maximaal aantal dieren dat per seizoen en per persoon geschoten mag worden en dit wordt gecontroleerd.

Toen filmmaker Louise Emily's vader voor het eerst zag schieten, voelde dat enorm confronterend. Ze kon haar camera bijna niet meer vasthouden, zo misselijk werd ze ervan. Ook de geluidsvrouw trok wit weg. Waar ze met elkaar om hebben gelachen, is dat Louise het vlees de volgende dag wel met smaak heeft opgegeten, toen het niet meer te herkennen was als het neergeschoten dier.

Een moment dat de makers altijd zullen onthouden, is het moment waarop Emily met haar vader op jacht gaat en zich in de jachthut compleet geconcentreerd voorbereidt op het neerschieten van haar allereerste hert. Griet zat bij Emily en vader in de hut om te filmen en kon alles zien. Louise en de geluidsvrouw zaten in een camouflagetentje ernaast en hoorden Emily's adem en de gesprekken tussen haar en haar vader, zonder hen te kunnen zien. Dat maakte het extra spannend. Wat zou Emily gaan doen? Ook voor Griet, die dit moment vanuit de jachthut meemaakte, was het een prachtige belevenis: ze zag het geweer, Emily's schouders, de opwinding, de adrenaline, de angst, de twijfel en hoe Emily's vader haar begeleidde en geruststelde toen ze uiteindelijk besloot dat ze er nog niet klaar voor was. Meerdere keren dacht Griet: nu gaat ze schieten. En dan gebeurde er toch niets. Louise en de geluidsvrouw vonden het zo mooi wat Emily's vader tegen haar zei toen ze besloot nog geen hert te willen schieten, dat ze ervan moesten huilen.

Na het opnemen van deze scène, vertrokken ze met z'n allen terug naar het basiskamp. Het is verboden te praten waar de herten zijn, dus pas op het kamp konden de makers Emily interviewen. Dat bleek geen goed moment: Emily was nog niet klaar om te praten over haar avontuur. Ze wilde er eerst even van bijkomen.

Tijdens het filmen hebben de makers geprobeerd om alles zoveel mogelijk vanaf ooghoogte te filmen. Ook hebben ze gespeeld met tegenlicht, om de sfeer op te roepen die op de ranch hing. Qua geluid hebben ze in het begin zoveel mogelijk omgevingsgeluiden in de film geplaatst. Hiervoor hebben ze ook gebruik gemaakt van geluidsbanden, waarop ze onder andere geluiden van alle vogels in Texas hebben gezet. Deze geluiden hebben ze achter hun eigen beelden geplaatst, net als het geluid van een hond die blaft, om de enorme stilte op de ranch te doorbreken. Naar het einde van de film toe worden de achtergrondgeluiden minder. Het wordt stiller en stiller, waarmee de makers de spanning opbouwen tot de laatste scène.

De *voice-over* (= een stem die in een film buiten het beeld commentaar geeft) die je aan het begin en einde van de film hoort, ontstond als grap: 'Wat als we nou eens een dood hert aan de muur laten spreken?' zeiden de makers tegen elkaar. Even was het nog de vraag of ze niet beter Emily zelf haar verhaal konden laten vertellen; uiteindelijk bleek toch dat het hert fijn werkte en dat het een het ander niet uitsluit, omdat Emily los van haar stem een belangrijke plek in de film inneemt, als moedige jagersdochter. Een grappig detail is dat de stem van het hert ingesproken is door de partner van Louise.

De makers hebben nog steeds contact met de familie van Emily. Het gaat goed met hen. Moeder heeft corona gehad maar is gelukkig goed hersteld. De film vonden ze allemaal super.

OPDRACHT 7 • NA DE FILM

De verwachting van de familie en van Emily zelf was dat ze voor het eerst een hert zou gaan schieten, samen met haar vader. Na lang twijfelen besloot Emily dat ze zich daar nog niet klaar voor voelde. Ze dacht dat ze het graag wilde, maar merkte terwijl ze bezig was dat dat toch anders was. Dat heeft ze heel serieus genomen. Een moedige keuze.

- Herken jij de situatie van Emily, waarin je iets spannend vindt, daar naartoe werkt en dan toch voelt: ik ben hier nog niet klaar voor? Omschrijf welke situatie dit was en hoe je je voelde toen je je besluit maakte om ervan af te zien. Mocht je geen situatie kunnen bedenken van jezelf, misschien heb je dit dan wel eens bij iemand anders gezien. Omschrijf in dat geval die situatie. Wat gebeurde daar en hoe was het voor de persoon in kwestie om ergens nee tegen te zeggen, terwijl hij van tevoren dacht er helemaal voor te gaan? Wat vond jij ervan dat hij/zij het niet deed?
- Wat zou jij zelf gedaan hebben als je in Emily's schoenen stond, en om welke reden?

OPDRACHT 8 • NA DE FILM

Stukjes van **Hertenkoorts** worden verteld vanuit het perspectief van een doodgeschoten hert aan de muur.

- Wanneer had jij door dat het hert een stuk van het verhaal van Emily en haar familie vertelt in de film?
- Wat vind je ervan dat de makers de voice-over op deze manier hebben vormgegeven? Licht je antwoord toe.

OPDRACHT 9 • NA DE FILM

Creatieve opdracht: Maak een (3D) dierenkop voor aan de muur. Dit mag een bestaand dier of een fantasiedier zijn. Geef je dier een naam.

Benodigdheden: karton, gekleurd papier, potlood, schaar, lijm, eventueel verf en kwasten en oude kranten om je tafel te bedekken.

TOT SLOT

IDFA is altijd benieuwd naar de manier waarop bovenstaande opdrachten in de klas zijn behandeld. Heb je tips en/of aanvullingen voor ons of voor andere docenten? Dan kun je mailen naar *educatie@idfa.nl*.

Hertenkoorts

Louise van Assche en Griet Goelen, 2021, 16 minuten
Hertenkoorts kwam tot stand in samenwerking met Lionheart Productions en Ketnet

IDFA's scholierenprogramma wordt mede mogelijk gemaakt door Deloitte, Fonds 21 en inVision Ondertiteling.

© IDFA 2021 | 020 6273329 | *www.idfa.nl*

Auteur: Lieke Beentjes Eindredactie: IDFA, Stephanie Luka Vormgeving: Madelinde Hageman gebaseerd op het ontwerp van KesselsKramer